

European Commission
Directorate-General for Regional Development
European Institute of Rural Affairs

Hyvinvointi- ja hoivapalvelut

Manner-Suomen maaseudun
kehittämishjelman neuvottelupäivät
5.5.2010

Ylitarkastaja Juuso Kalliokoski
Maaseudun kehittämissyksikkö

Sivu 1 5.5.2010 Juuso Kalliokoski

Sosiaalipalveluala muutoksessa

Viimeaikaiset suuret haasteet, kuten taloudellinen kriisi,
väestön vanheneminen ja työvoiman riittävyys vaativat uusia
ja entistä innovatiivisempia ajatuksia

"laatikon ulkopuolelta" (*outside the box*)

ja laajemmin katsottuna

"rakennuksen ulkopuolelta" (*outside the building*)

Sivu 2 5.5.2010 Juuso Kalliokoski

European Commission
Directorate-General for Regional Development
European Institute of Rural Affairs

Sosiaalipalveluala muutoksessa

- Ajattelu "**rakennuksen sisällä**" (*thinking inside the building*) on ominaista organisaatioille, joiden rakenne estää innovaatiot ja vahvistaa olemassa olevia malleja sekä toimintatapoja.
- Myös muutosorientoituneissa organisaatioissa keskitytään vahvistamaan olemassa olevia kyvykkyystekijöitä sen sijaan, että etsittäisiin uusia ratkaisuja esiin nouseviin ongelmiin.
- Pienetkin askeleet "rakennuksen ulkopuolelle" helpottavat muutosta.

Sosiaalipalvelualan muutoksessa

- Avoin innovaatio ja ideoiden etsiminen kaikista mahdollisista paikoista auttaa tunnistamaan ihmisten tarpeita kokonaisvaltaisemmin.
- On huomattava, että esim. hoivapalvelut ovat enemmän muuta kuin hoivakoteja ja opetus enemmän muuta kuin kouluja
- Kehitys vaatii institutionaalisia muutoksia, joiden avulla voidaan luoda uudelleen kokonaisuuksia, toisiinsa kytkeytyviä systeemejä

Sosiaalipalvelualan muutoksessa

- Tuotteiden, palveluiden, organisaatioiden ja toimialojen muuttaminen ei vielä auta
- Tarvitaan arvoketjujen uudelleenmäärittelyjä
- Ratkaisemattomien ongelmien tunnistaminen ja tuloksia aikaansaavien laajempien systeemien kartoittaminen sekä heikkojen linkkien tunnistaminen ja aukkojen täyttäminen vaatii ensin "**hyppäämistä ulos laatikosta**" ja "**lähtemistä ulos rakennuksesta**"

Sosiaalipalvelualan muutoksessa

- "Rakennuksen ulkopuolelle" ulottuvaa ajattelua auttaa näkemään uusia toimintatapoja, jotka tähtäävät palveluita esim. entistä alhaisemmin kustannuksin
- Pitäisikin keskittyä vaikutuksiin (**impact**) eikä niinkään panoksiin (input)
- Hyvinvointi- ja hoivapalveluiden ja siihen liittyvien tukijärjestelmien tarkastelu maaseudun näkökulmasta on haastavaa. Yhtä ratkaisua ei varmaankaan ole, joten tarvitaan monia näkökulmia!

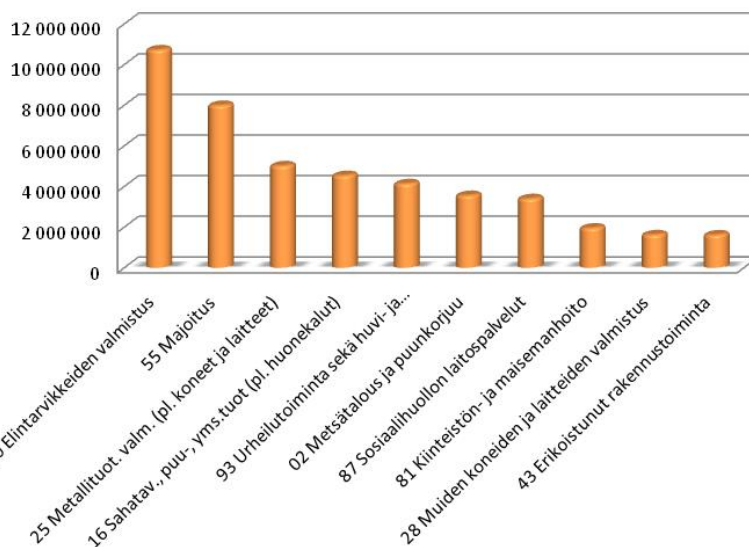

Hoiva- ja hyvinvointipalveluiden tukeminen maaseutuohjelmasta

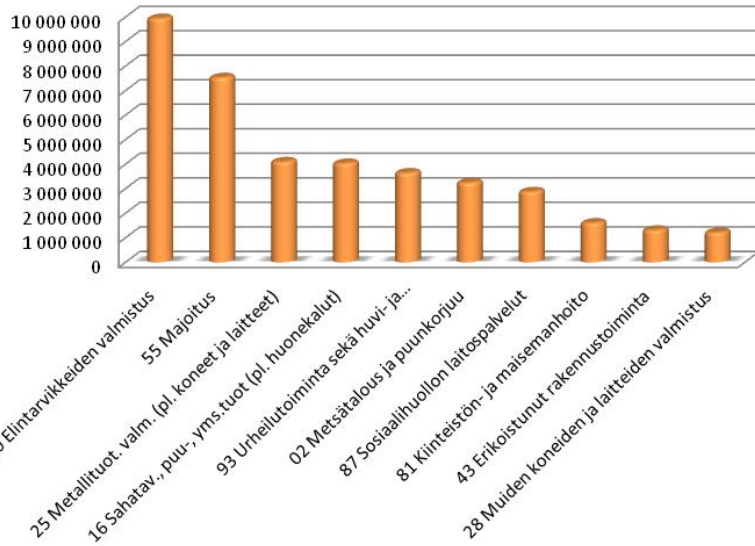
- Mihin ja minkä verran maaseudun mikroyrityksille on myönnetty tukea Manner-Suomen maaseudun kehittämissohjelmasta?
- Yrityksen investointitukea, kehittämistukea ja käynnistystukea on myönnetty vuonna 2009 Tilastokeskuksen uuden toimialaluokituksen mukaan **sosiaalihuollon laitospalveluihin (87)** ja **sosiaalihuollon avopalveluihin (88)**

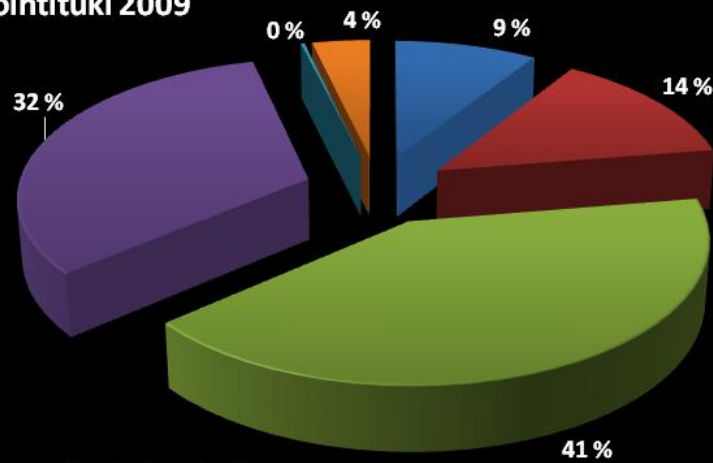
Tuki 10 suurimmalle toimialalle

Investointituki 10 suurimmalle toimialalle

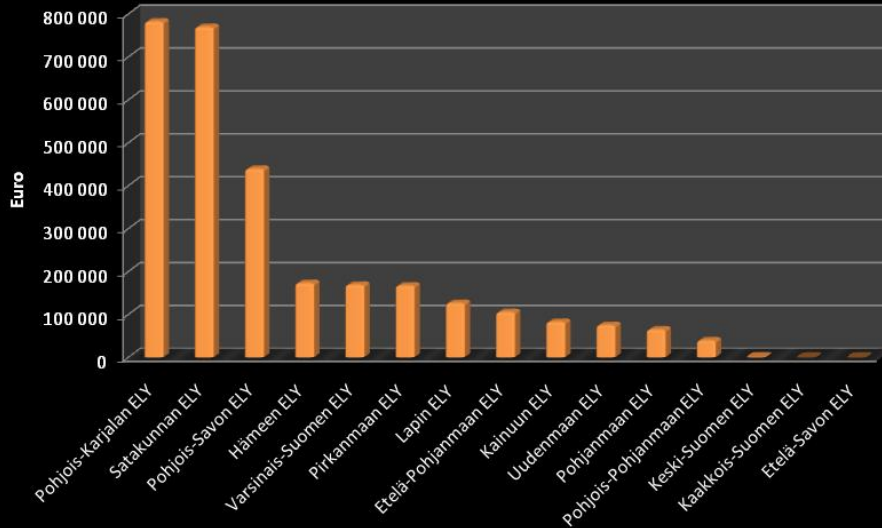
Investointituki 2009

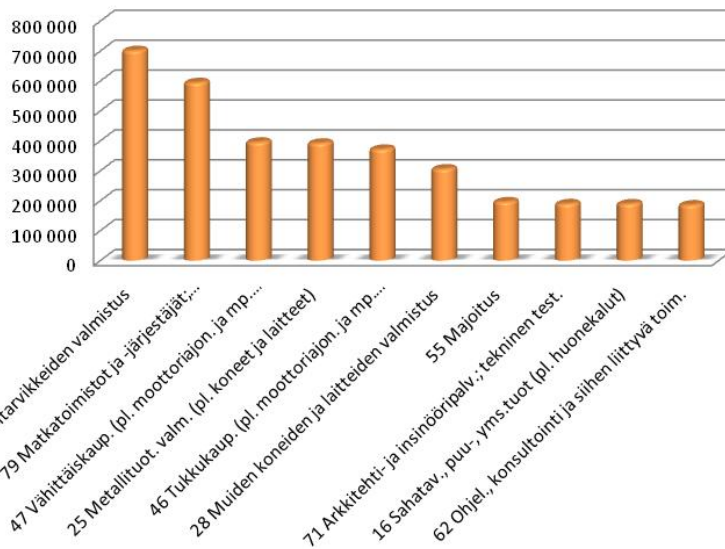
- 871 Sosiaalihuollon hoitolaitokset
- 872 Kehitysvammaisten sekä mielenterveys- ja päihdeongelmaisten asumispalvelut
- 873 Vanhusten ja vammaisten asumispalvelut
- 879 Muut sosiaalihuollon laitospalvelut
- 881 Vanhusten ja vammaisten sosiaalihuollon avopalvelut
- 889 Muut sosiaalihuollon avopalvelut

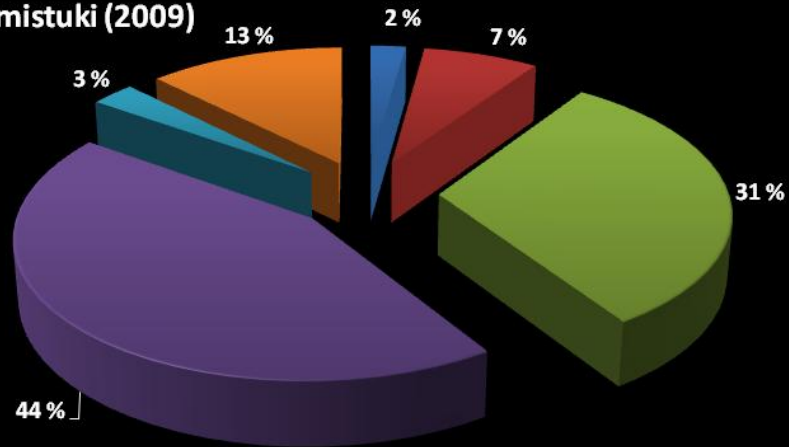
Investointituki (2 999 661 €)

Kehittämistuki 10 suurimmalle toimialalle

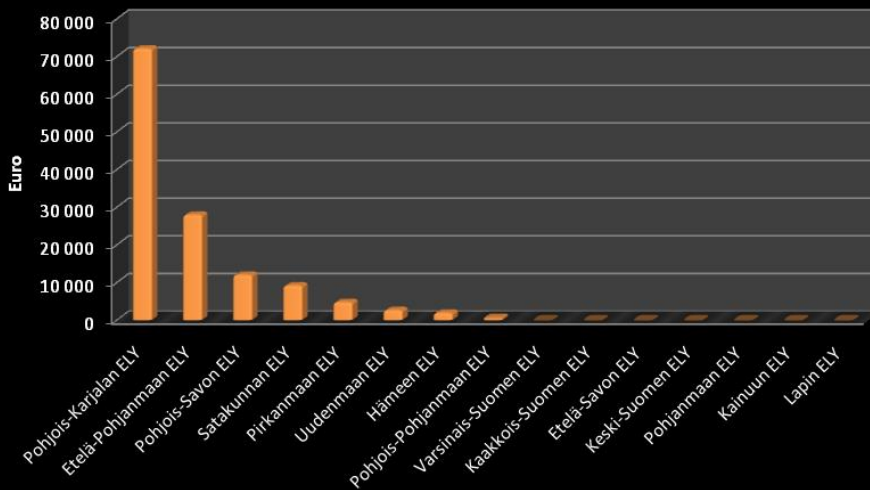

Kehittämistuki (2009)

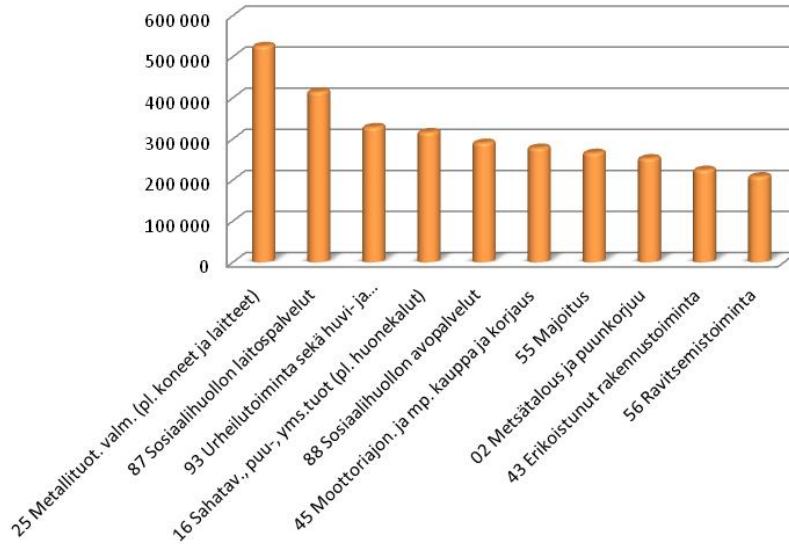

- 871 Sosiaalihuollon hoitolaitokset
- 872 Kehitysvammaisten sekä mielenterveys- ja päihdeongelmaisten asumispalvelut
- 873 Vanhusten ja vammaisten asumispalvelut
- 879 Muut sosiaalihuollon laitospalvelut
- 881 Vanhusten ja vammaisten sosiaalihuollon avopalvelut
- 889 Muut sosiaalihuollon avopalvelut

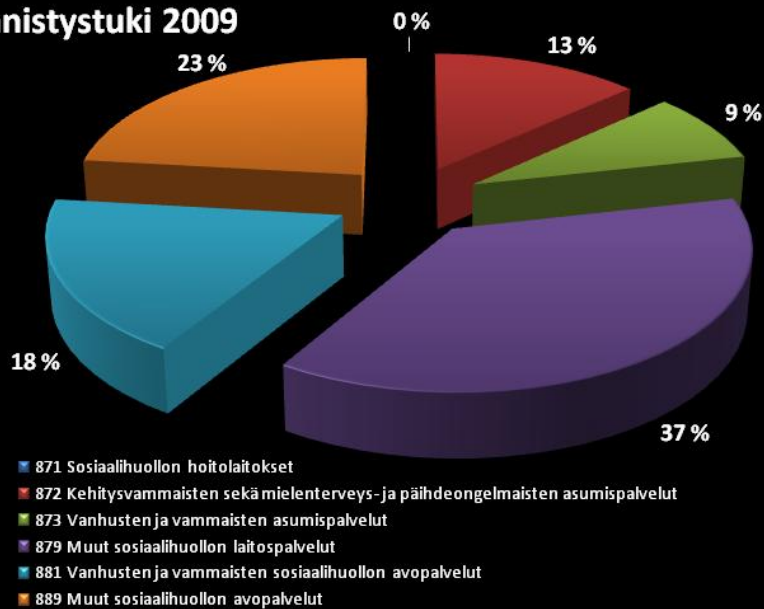
Kehittämistuki (131 527 €)

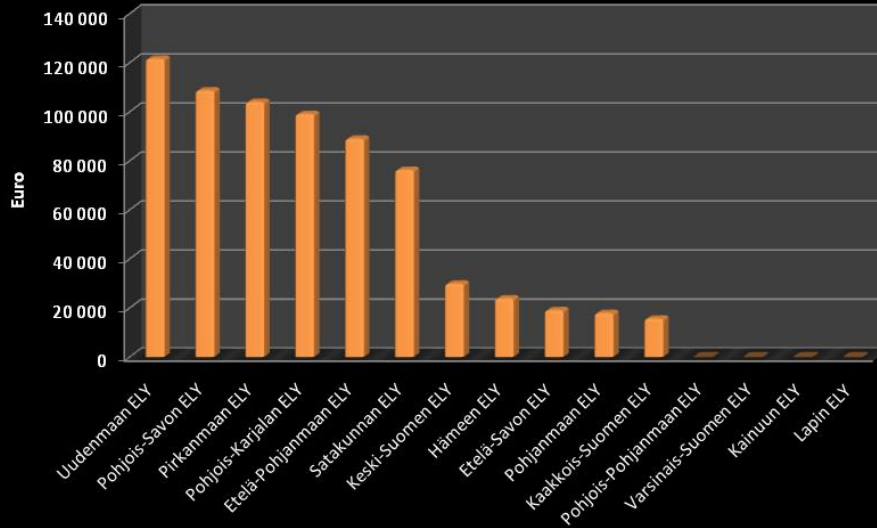
Käynnistystuki 10 suurimmalle toimialalle

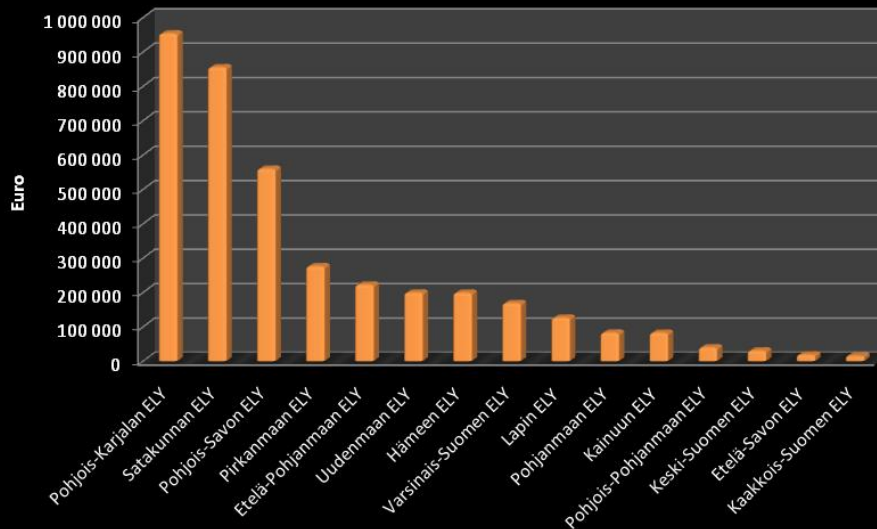
Käynnistystuki 2009

Käynnistystuki (706 133 €)

Investointi-, kehittämis- ja käyn.tuki (3 837 619 €)

Sosiaalialan toimialapäällikön kannanotto 21.8.2008

- Kannanotossa keskeinen kysymys on, kenen/minkä tahon vastuulla on rakentaa ja rahoittaa julkisiin palveluihin tarvittavat toimitilat?
- Kannantoton mukaan TE -keskus voi olla rahoittamassa investointia, mikäli kunta ottaa rakentamisen ja rahoituksen vastuulleen.
- ***Ks. Toimialapäälliköiden rahoitusnäkemykset (TEM Toimialapalvelu 2010): Sosiaalipalvelut***

*Yrityksen kehittämisavustuksen myöntämistä
sosiaalipalveluja tarjoavien yritysten
toimitilainvestointeihin koskeva työ- ja
elinkeinoministeriön linjaus 9.9.2009*

- Yrityksen kehittämisavustuksen myöntäminen sosiaalipalvelualan yritysten toimitilainvestointeihin kohdistuviin hankkeisiin ei ole tarkoituksenmukaista, koska kyseisten palvelujen tuottaminen on kuntien järjestämisvastuulla. Lisäksi sosiaalipalvelujen tuottamis- ja lainsäädännöllisistä tekijöistä johtuen on tarkoituksenmukaista eriyttää palvelujen tuottamisesta vastaava taho palvelun tarjoamisen edellyttämien tilojen omistuksesta.

*Työ- ja elinkeinoministeriön 2.2.2009 asettama strateginen
hanke hyvinvointialan työ- ja elinkeinopoliittiseksi
kehittämiseksi – HYVÄ Toimivat palvelut – kehittyvä
hyvinvointiala*

- Yritystoiminnan edellytysten kehittämisessä tavoitteena on mm. selkeyttää sosiaali- ja terveysalan yritysten investointien rahoitusta. Kilpailulainsäädännöllisistä syistä lähtökohtana on palvelujen edellyttämien tilojen omistamisen eriyttäminen palvelujen tuottamisesta. Strategiasa esitetään em. strategisen tavoitteeseen liittyvä ehdotus ympäristöministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle ja Raha-automaattiyhdistykselle ryhtyä selkeyttämään yhteistyössä sosiaali- ja terveyspalvelujen edellyttämien palvelutilojen rahoitusta ja eri toimijoiden työnjaon periaatteita *kilpailuneutraaliteetin toteutumiseksi.*

Palveluasumisen rahoitustyöryhmä (PALVAS) 1.3.2010–30.11.2010

- Työryhmä selvittää palveluasumisen rahoitusta tilojen rakentamisen, perusparantamisen ja hankinnan kannalta sekä tekee ehdotuksia julkisen rahoituksen periaatteiksi ja rahoittajien yhteistyön lisäämiseksi
- **Tehostettu palveluasuminen:** Ikääntyneet, kehitysvammaiset, mielenterveys- ja päihdeongelmaiset

Mitä sosiaalipalvelualalla tapahtuu?

- Sosiaalipalveluala/hyvinvointiala nousemassa kasvualaksi
- Iäkkäiden palveluja kehitetään kotona asumista tukeviksi ihmiset odottavat henkilökohtaisia palveluratkaisuja ja ovat valmiit maksamaan niistä
- Hoiva-asumisen mallit pitkäaikaisen laitoshoidon ja palveluasumisen rinnalle - hoivapalvelut omatoimisen vanhuuden tukena
- Viihtyisille, kodinomaisille ja ympärivuorokautisille hoivapalveluille on suurempi tarve kuin koskaan (*asuminen ja sitä tukevat palvelut muodostavat kokonaisuuden*)

Mitä sosiaalipalvelualalla tapahtuu?

- Kuntien päätöksenteon yrittäjälähtöisyys – päätöksenteon ennustettavuus, pitkäjänteisyys ja nopeus ovat yrittäjien toiveita
- Kilpailuttamisen hyödyt – millaista politiikkaa kunnat noudattavat yritysten näkökulmasta?
- Pk-yritysten verkostoitumisen ja klusteroitumisen mahdollisuudet
- Liiketoimintaosaaminen, kilpailuosaaminen ja sopimusosaaminen ovat keskeisiä alan yritysten tarvitsemia taitoja
- Kohtaamispaikat yrittäjille palvelukokonaisuuksien yhteisten tulkintojen tekemiselle?

Millä ehdoilla sosiaalipalvelualan (investointien) rahoitus jatkuu maaseutuohjelmasta?

Mahdollisuuksia:

- maaseututoimintaympäristö vanhuspalveluiden keskittymisen ja taajamavaltaisuuden vastapainona
- välimatkat ja palveluiden saatavuus läheltä (*paikalliset ominaispiirteet*)
- mikroyritysten työllistävyys
- palvelun laatu pienissä yksiköissä (*lisäarvo ja lisäarvopalvelut*)
- positiivisia vaikutuksia naisten työllisyydelle maaseudulla
- palveluiden tarjoaminen itse maksaville asiakkaille (*pitkällä aikavälillä*) ja oman kunnan sekä lähikunnan ulkopuolisille
- Green Care (*luonto, maisema*)
- maaseudulla olemassa olevan rakennuskannan hyödyntäminen

Millä ehdoilla sosiaalipalvelualan (investointien) rahoitus jatkuu maaseutuohjelmasta?

Haasteita:

- Segmentointi, palvelukonseptit
- Investointien kestävyys
- Toiminnan kannattavuus ja riskit
- Tilojen laatu ja hyödynnettävyys
- Palveluiden sisältö, laatupolitiikka, eettiset toimintaperiaatteet
- Palveluiden hinnoittelu
- Asiakkaiden vaikutusmahdollisuudet
- Palvelujen muutokset – kuuleminen, palaute
- Kilpailutilanteen kehittyminen

jne...

Sivu 29

5.5.2010

Juuso Kalliokoski

Kasvun voimaksi
kallioin tuotannon tuotanto-
Euroopan unionin maaseutuohjelma

Miten voimme luoda uutta kasvua ja työtä?¹

- Yritystoiminnan ja työn murroksen keskeisiä ajureita
- Public-Private-People-partnership ja ulkoistus julkisella sektorilla
- Public-Private-People-partnership -työnjaon muutos
- Julkinen valta siirtyy palvelujen tuotanto-organisaatiosta yhä enemmän palvelutason määrittelijäksi ja tilaajaksi

¹Sitran Elinvoimainen Suomi -kehitysraportti

Sivu 30

5.5.2010

Juuso Kalliokoski

Kasvun voimaksi
kallioin tuotannon tuotanto-
Euroopan unionin maaseutuohjelma

Mitä minä voin/voisin tehdä?

- Vapaaehtoistyö, eläkeläisten työskentely: ajatus siitä, miten minä, yksilönä ja kuntalaisena voin tehdä jotain hyvää ja tuottaa lisäarvoa omassa yhteisössäni?

'It's been a home away from home for me. My police family.'

CHARLOTTE MORRIS, of the Palm Beach police station where she volunteers

Daily News Photo by Meghan McCarthy

Charlotte Morris has been volunteering at the Town of Palm Beach Police Department for 19 years. Other volunteer venues include The Church Mouse and Palm Beach's annual Town Caucus.

*Volunteer
to be honored
at Crime Watch
breakfast*

Story by Margie Kacoha

Charlotte Morris has more than earned the right to stay home and relax, to lounge around the pool of her South End condo.
But she rejects those options out of hand, showing up each Friday at the Palm Beach police station for a two-hour shift at the records counter in the building's lobby.
And volunteering once a week at The Church Mouse.
And serving as the secretary at Palm Beach's annual Town Caucus.
Not bad for the 91-year-old who will celebrate her birthday in less than two weeks.
On Monday, Morris will make another stop on her volunteer

Please see MORRIS, Page A9

